

April 18, 2024

DEBATINDLÆG

WHO TRAKTATÆNDRINGER (2024)

EVENTUEL AFGIVELSE AF SUVERÆNITET I
HENHOLD TIL MAASTRICHT AFGØRELSEN VED
HØJESTERET

OG

EVENTUELLE KRÆNKELSER AF GRUNDLOVEN

--000--

1. BAGGRUND

Efter covid-19 pandemien har WHO og en række medlemsstater ønsket en ny pandemitraktat og ændringer til den eksisterende IHR traktat.

Offentlig debat herom har i praksis ikke fundet sted.

De under covid-19 pandemien fremsatte anbefalinger og retningslinier fra WHO's side har vist sig nytteløse eller ligefrem skadelige.

Jeg har i et debatindlæg af 24. februar 2024 gennemgået en række nøglepunkter, der er væsentlige for vurdering af håndteringen af pandemien under WHO's ledelse. Se nærmere:

https://drive.google.com/file/d/1_lbKlzFuclZdqMaslGrzU2DPJAKSh16L/view?usp=sharing

Resultaterne, anført med behørig kildehenvisning, er bl.a.:

- Overdødelighed
- Stigende forekomst af cancer blandt yngre
- Negativ virkning af Covid-19 vacciner efter et par måneder
- Rekordhøjt antal uarbejdsdygtige
- Nytteløse lock-downs
- Ulovlig forskelsbehandling af ikke-vaccinerede, idet EMA i oktober 2023 har bekræftet, at vaccine på intet tidspunkt var autoriseret som smittestandsende
- Inflation

Et af få lande, der gik egne veje i stedet for at følge retningslinier fra WHO, er Sverige. På alle målpunkter klarede Sverige sig bedre end lande, der efterfulgte WHO's anvisninger.

Det forekommer således vanskeligt at forstå, at yderligere beføjelser vedrørende håndtering af kommende pandemier skal afgives til WHO og endog målrettet organisationens Generalsekretær.

Med nærværende ønsker jeg at bidrage til debatten om tiltrædelse af WHO traktatændringerne, herunder i hvilken udstrækning den politiske proces bør forholde sig til afgivelse af suverænitet og krænkelse af Grundloven.

2. FORFATNINGSRETLIGE OVERVEJELSE

2.1. Suverænitet:

Et spørgsmål er åbenlyst, om der ved tiltrædelse af de kommende traktattekster sker overladelse til WHO af beføjelser, der efter Grundloven tilkommer Folketinget, i hvilket tilfælde dansk ret fordrer, at gennemførelsen skal ske i henhold til Grundlovens § 20.

I så fald kræves vedtagelse med støtte fra fem sjettedele af Folketingets medlemmer. Opnås kun det for almindelig lovvedtagelse krævede flertal, skal forslaget forelægges borgerne til afstemning.

Hvor en mellemfolkelig overenskomst derimod er uden større betydning og hvis opfyldelse kan ske uden Folketingets medvirken, kan Regeringen på landets vegne indgå en sådan forpligtende traktat, jfr. Grundlovens § 19. Er en traktat uden afgivelse af suverænitet men dog af større betydning, skal tiltrædelse godkendes af Folketinget med almindeligt flertal.

Efter min opfattelse overlades suverænitet efter de foreliggende udkast til traktater.

2.2. Grundloven:

Et andet åbenlyst spørgsmål er, om indholdet af de to traktattekster krænker Grundloven.

I givet fald skal Grundloven ændres, måtte Regeringen fortsat ønske, at Danmark skal tiltræde de pågældende traktatforpligtelser, jfr. nærmere Grundlovens § 88.

Efter min opfattelse krænkes flere Grundlovsbestemmelser efter de foreliggende udkast til traktater.

3. OM WHO

Organisationen, der regnes for en mellemfolkelig myndighed, jfr. Grundlovens § 19, er i væsentlig grad (80%) finansieret af private interesser, overvejende Bill and Melinda Gates Foundation og sammenslutningen af vaccineproducenter, GAVI.¹

Organisationen styres i væsentlig grad af Generalsekretæren, der vælges af medlemsstaterne.

Den nuværende Generalsekretær, Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, er den første ikke-medicinske doktor, valgt til posten. Han blev valgt uden modkandidat og - på grund af hans historiske gøren og laden i Etiopien² - uden sit hjemlands støtte.

Han var medlem af politbureauet for det kommunistiske parti (Tigray People's Liberation Front) og valgtes til posten med støtte fra navnlig Kina.

Dr. Tedros har udpeget Robert Mugabe, diktatoren fra Zimbabwe, til goodwill ambassadør for WHO.

De foreslåede ændringer af WHO traktaten (IHR) og forslaget om den nye WHO Pandemic Agreement overfører betydelig national suverænitet til WHO og specifikt til den til enhver tid foresiddende Generalsekretær i stedet for de WHO organer, hvor medlemsstaterne har den udøvende magt.

En organisation, der overvejende er privatfinansieret, hvor beslutningskompetencen - med stor indflydelse på dansk sundhedspolitik, privat ejendomsret, ytringsret og udgifter afholdt til brug i andre lande - jfr. de foreliggende traktatudkast, i vid udstrækning tilfalder en enkeltperson, er næppe den mellemfolkelige organisation, der var tiltænkt med regeringens beføjelse efter Grundlovens § 19.

---

¹ <https://www.euronews.com/health/2023/02/03/how-is-the-world-health-organization-funded-and-why-does-it-rely-so-much-on-bill-gates>

² <https://www.nzz.ch/international/who-chef-tedros-ist-wiedergewaehlt-zum-aerger-aethiopiens-ld.1686095>

4. RELEVANTE DOKUMENTER OG TRAKTATFORSLAG

En sammenskrivning af foreliggende ændringsforslag til IHR konventionen foreligger:

https://apps.who.int/gb/wgihhr/pdf_files/wgihhr1/WGIHR_Submissions-en.pdf

Tilsvarende foreligger et udkast for Pandemic Agreement:

https://apps.who.int/gb/inb/e/e_inb-9.html

5. HVORNÅR AFGIVES SUVERÆNITET?

Hvor WHO overlades at udstede regler med direkte virkning i forhold til borgere, virksomheder mv. i Danmark, afgives suveræniteten, der i henhold til Grundlovens § 20 fordrer Folketingets mellemkomst.

Almindelige, mellemfolkelige organisationer, der har kompetence til at træffe beslutninger, der kun gælder for stater som folkeretlige forpligtelser, kan tiltrædes efter Grundlovens § 19. Til eksempler kan nævnes Europarådet og FN.

Højesteret har i Maastricht sagen (6. april 1998) udtrykt sig således om emnet, at suveræniteten afgives, hvorved Grundlovens § 20 skal iagttages, hvor (*in casu* WHO) en mellemfolkelig organisation overlades beføjelse til at udøve lovgivende, administrativ eller dømmende myndighed med direkte virkning i Danmark.

6. AFGIVES SUVERÆNITET?

For nuværende må spørgsmålet selvsagt besvares foreløbigt på baggrund af de offentligt tilgængelige udkast til ændringer af IHR og til den nye Pandemic Agreement.

6.1. Om IHR:

Article 1:

Ordet "non-binding" fjernes.

Bemærkning: Dette får betydning, idet det andetsteds bringes i forslag, at en "recommendation" bliver til et påbud, jfr. til eksempel Article 13A og 42. Det forklarer, at det hidtidige "non-binding" må fjernes.

Article 3:

Krav om respekt for menneskerettigheder og fundamentale rettigheder fjernes.

Bemærkning: Den Europæiske Konvention om Beskyttelse af Menneskerettigheder gælder ved lov i Danmark. Ud fra en betragtning om *lex specialis* kan en traktat som IHR ikke tilsidesætte grundlæggende rettigheder.

Article 4:

Det henstår uafklaret, jfr. sprogbrugen "shall" alternativt "may", hvorvidt en medlemsstat er forpligtet til at bemyndige den nationale sundhedsmyndighed til at gennemføre opgaver tildelt denne i henhold til IHR.

Bemærkning: Dette - så vidt ses udestående forhandlingsemne - er et afgørende punkt med hensyn til afgivelse af suverænitet.

De af EU gennem Tjekkiet på vegne af Danmark til WHO afgivne kommentarer har ingen bemærkninger til Article 4, se nærmere:

https://apps.who.int/gb/wgihhr/pdf_files/wgihhr1/WGIHR_Submissions-en.pdf

Article 12:

Forslaget tillægger Generalsekretæren beføjelse til at erklære en nødtilstand, også selv om staten, hvor den pågældende sygdom er opstået, er uenig.

Forslaget er i øvrigt i strid med den eksisterende Article 48.

Bemærkning: Dette udgør på forskellig vis indgreb i borgernes rettigheder, til eksempelvis retten til at færdes frit i samfundet.

Herved overlades det til den til ethvert tidspunkt foresiddende Generalsekretær at udøve administrativ myndighed i Danmark.

Dette er, jfr. bemærkningerne fra Højesteret i Maastricht sagen, afgivelse af suverænitet og **kræver vedtagelse i henhold til Grundlovens § 20** - måtte den foreliggende tekst vedtages.

Article 13:

Forslaget pålægger medlemsstaterne at udvikle en administrativ sundhedsmyndighed, der efterkommer retningslinier udstukket af WHO, men nu ændres teksten tillige, således at udviklede lande skal sende hjælp efter evne til udviklingslande, jfr. bl.a. forslag nr. 5 til Article 13. Ordet "should" bliver til "shall", hvilket udgør en afgørende forskel, når der er tale om sprogbrug i traktattekst.

Bemærkning: Dette udgør en pligt for Danmark til efter evne at yde støtte på anfordring fra WHO, uanset om et beløb er afsat eller ej (finanslov, bevillingslov mv.), hvorved forholdet krænker Grundlovens § 46, stk. 2.

Article 13A:

Her er tale om en ny paragraf, der pålægger medlemslande at følge WHO anbefalinger, der således netop ikke længere er anbefalinger men udgør en ret for WHO til at udøve en administrativ rolle i hvert medlemsland.

Forslagene til den ny bestemmelse pålægger videre medlemsstater at foranledige, at virksomheder beordres til at tilvejebringe produkter i henhold til krav fra WHO, dvs. en administrativ myndighed med direkte myndighed og virkning overfor virksomheder og personer i Danmark.

Forslagene giver videre Generalsekretæren bemyndigelse til at fordele sundhedsvarer mv. mellem landene, dvs. tvangsfjerne medicin fra Danmark til fordel for andre lande.

Bemærkning: Herved overlades det til WHO at udøve administrativ myndighed i Danmark.

Dette er, jfr. bemærkningerne fra Højesteret i Maastricht sagen, afgivelse af suverænitet og **kræver vedtagelse i henhold til Grundlovens § 20** – måtte den foreliggende tekst vedtages.

Mere om Article 13A:

Der er videre bragt i forslag, at medlemslandene på begæring skal foranledige nødvendige lovændringer, således IP-rettigheder mv. på anfordring af WHO overføres til andre lande og andre producenter.

Bemærkning: Herved overlades det til WHO at råde over ejendomsretten til patenter, know-how, testdokumentation mv.

Dette udgør en krænkelse af Grundlovens § 73 og en række andre danske love, foruden afgivelse af suverænitet gennem WHO's ret til at udøve administrativ myndighed i Danmark over for ejere af nævnte rettigheder. Ekspropriation af privat ejendom er kun tilladt efter Grundloven, hvor det er nødvendigt for Almenvellets tarv. Almenvellet er det danske samfund og ikke et tilfældigt udviklingsland udpeget af en enkeltperson, nemlig Generalsekretæren for WHO. Tilsvarende beskyttelse af den private ejendomsret følger af European Convention on Human Rights, Protocol 1, article 1.

Article 42:

Af ændringsforslagene følger, at anbefalinger fremover skal følges af medlemslandene.

Bemærkning: Herved overlades det til WHO at udøve administrativ myndighed i Danmark.

Dette er, jfr. bemærkningerne fra Højesteret i Maastricht sagen, afgivelse af suverænitet og **kræver vedtagelse i henhold til Grundlovens § 20** – måtte den foreliggende tekst vedtages.

Article 44:

Ændringsforslagene pålægger medlemsstaterne at imødegå spredning af falske og upålidelige oplysninger om folkesundhedsmæssige begivenheder, forebyggende eller anti-epidemi indsats, og aktiviteter i medier, sociale netværk og andre måder at sprede sådan information.

Bemærkning: Herved forpligtes Danmark til at genindføre censur, hvilket er en krænkelse af Grundlovens § 77, idet enhver borger i Danmark er berettiget til på enhver måde at offentliggøre sine tanker, og forebyggende censur kan ingensinde påny indføres. Dette er i sagens natur tillige afgivelse af suverænitet.

6.2. Om Pandemic Agreement

Forpligtelserne under dette traktatudkast er overvejende folkeretlige, dvs. uden direkte virkning over for borgere, virksomheder mv. i medlemsstaterne, hvilket således ikke udgør en afgivelse af suverænitet.

Til eksempel Article 11.3 (a), hvor medlemsstater opfordres til at foranledige, at ejere af patentrettigheder lader andre udnytte opfindelser, eventuelt mod en tvangslicens. Imodsætning til ændringsforslaget vedrørende IHR, hvor landene skal indrette sig efter diktat fra WHO om overførelse af ejendomsret, er denne bestemmelse blot en folkeretlig opfordring, hvor der ikke afgives suverænitet.

Der findes imidlertid allerede regler om tvangslicens mv. i patentlovgivningen, så det nye, folkeretlige krav kan ikke umiddelbart gennemføres i Danmark.

- Generelt forekommer Pandemic Agreement mig at være en imødekommelse af krav fra udviklingslande for at acceptere ændringer i IHR.

Article 12.6 (a) og (b):

WHO har ret og pligt til (ordet "shall" anvendes) at indgå bindende aftaler med producenter i medlemslandene, hvorefter virksomhederne pålægges at betale til et overvågningssystem. Videre bliver virksomhederne tvungne til at aflevere produkter, herunder vaccine, dels uden betaling dels mod en betaling, der ikke må rumme profit.

Bemærkning: Herved overlades det til WHO at udøve administrativ myndighed i Danmark.

Dette er, jfr. bemærkningerne fra Højesteret i Maastricht sagen, afgivelse af suverænitet og **kræver vedtagelse i henhold til Grundlovens § 20** – måtte den foreliggende tekst vedtages.

Der er videre tale om krænkelse af ejendomsretten efter Grundlovens § 73.

Article 13.4 (e):

Medlemsstaterne skal koordinere indkøb mv. for at undgå konkurrence.

Bemærkning: Dette er en krænkelse af EU's Indre Marked.

Article 15:

Medlemslandene skal udarbejde startegier for produktansvar for vaccine anvendt under pandemier, dog under hensyntagen til national lovgivning.

Bemærkning: Punktet er i konflikt med EU's direktiv om produktansvar.

Article 18:

Forslaget pålægger medlemslandene at fremlægge troværdige oplysninger om pandemier mv. for at imødegå mis- og disinformation.

Videre skal myndighederne i medlemslandene arbejde for at skabe tillid til videnskab og offentlige instanser.

Medlemslandene skal samarbejde for at hindre mis- og disinformation.

Bemærkning: Ytringsfriheden i henhold til Grundlovens § 77 tillader borgerne at fortælle gode historier, digt, fantasier, frygtberetninger mv. Blot må borgerne ikke overskride reglerne i fx Straffeloven om injurier mv.

Enhver indsats fra staten, der lægger hindringer i vejen for censurfri ytringer i henhold til Grundlovens § 77, er netop en krænkelse af samme bestemmelse.

Ved at indgå denne traktat påtager staten sig at krænke Grundlovens § 77 om ingensinde påny at genindføre forebyggende censur.

7. SAMMENFATNING

Begge traktattekster, således som foreliggende, indeholder en række bestemmelser, der efter min opfattelse i medfør af **Højesterets afgørelse i Maastricht sagen** er overdragelse af suveræniteten. Videre udgør en række af de foreslåede bestemmelser efter min opfattelse krænkelse af Grundloven.

Der vil i sagens natur fordres gennemført en række retsakter, før de mange forpligtelser i de foreliggende traktattekster kan gennemføres med virkning over for borgere og virksomheder mv.

Disse retsakter vil i sagens natur medføre ændringer af Grundloven.

Det vil være særligt interessant at kende forhandlingsinstrukserne til disse forhandlinger, hvilke ofte rummer en redegørelse for medlemsstatens gældende ret.

Det er mit håb, at nærværende debatindlæg kan medhjælpe til en offentlig debat om de forestående indgreb i ytringsfriheden og den private ejendomsret.